

Hollóházi porcelán remekek

A csaknem 150 esztendő Hollóházi Porcelángyár az idén először arannyal díszített készleteket, dísztárgyakat is forgalomba hoz. Az igényes és költséges technológiát elsősorban az osztályon felüli minőségű mokkák- és teáskészletek díszítésére használják. Emellett tovább bővítik a választékot is. A modern vonalú étkészleteken kívül rövidesen megjelennek az üzletekben a finomporcelánból készült sportfigurák, a teniszező, a birkózó és a különböző sportjeleneteket ábrázoló, domborműves plakettek.

A gyár az idén, előreláthatólag mintegy 100 ezer dollár értékben szállít külföldre is, zömében a Német Szövetségi Köztársaságba. (MTI)

Buszváltozások

Vasárnap több 11-es
Áthelyezett megálló

Február 4-én (vasárnap), üzemkedettől, munkaszüneti napokra érvényes új menetrendje lesz a 11-es busznak, amely a Tarján–Marx tér–nagyállomás vonalon közlekedik. Az első kocsit Tarjánból 4 óra 30 perckor indul, az utolsó pedig este 22 óra 40 perckor. A járat 20 percenként közlekedik, mint ismeretes, viszont ezen túl vasárnap és ünnepnaponként 13 órától 20 óráig 15 percenként indítanak majd kocsit Tarjánból, visszafelé, a pályaudvartól Tarjánba, pedig 13 óra 20 perctől 19 óra 50 percig járnak 15 percenként a 11-esek, hogy enyhüljön a vasárnapi zsúfoltság ezen a vonalon. Így

munkaszüneti napokon húszszal több busz közlekedik ezentúl a 11-es járatban. Munkanapokon az eddigi menetrend érvényes.

Ugyancsak vasárnap, üzemkedettől érvényes új intézkedése a 10. sz. Volán-nak, hogy a 10/Y (Tarján–központi egyetem) és a 20-as számú busz (Petőfitelep, Fő tér–központi egyetem) járatai ezentúl az Expressz bisztró felőli oldalon állnak meg, a kettős megállóvá képezett Dugonics téri megállónál, amikor Tarján felé, illetve a Petőfitelep felé haladnak. Ugyanis megszűnik a Dugonics téri virágbolt előtt levő megálló — ez természetesen munkanapokra is érvényes.

Fiatal kutatók

Hazánk egyik büszkesége, a Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Biológiai Központja. Hosszúra nyúlt, téglalap alakú, nyolcemeletes főépület, közepén hozzácsatolt izotóplaboratóriummal, lápos doboznak tűnő központi épülettel. Még laposabb műhelyekkel. Ötödik esztendeje készül, második éve funkcionál.

Felemelő látvány. Világosszürke műkö függönyfalak, mézszínű ablakkeretek, tömör szikrázó ablak. Alapozásától figyelem. A kertészeti vállalat virágai illatoztak helyen fél évtizede. Naponta nőtt az intézet, emelet emelet után, vakai szemükkel sötétlettek az ablakok, felragyogtak és avattak. Gazdagabb lett az ország, Szeged.

kollegám lakik fent pár hétig, amíg lakást kap. Az NDK-ban élt 14 évig, 1957-ben mentem ki, német gimnáziumban érettségiztem és a Karl Marx Egyetemen szereztem diplomát. Utána a fizika-kémia tanszéken maradtam öt évig. Doktorátust nyertem.

Tizenhét évesen vágott a világnak. Pesten, a József Attila gimnáziumban tanult. Németül levelezett a családdal, ahová meghívták. Ma természetes, akkor ritkaság volt. Német lányt vett feleségül.

Az „öreg” kutató szemüveges, szakállas, kékszemű. Szimpatikus. Az NDK-ból mint vendégkutatót Angliába hívták. Visszatérte után nem kapott számára megfelelő feladatot. Akkor hallott a szegedi biológiai központ-ról. Hazatért.

Feleségem nehezen vállalta az utazást. Nem ismerte nyelvünket, lakást se kaptunk közvetlenül érkezésünk után. Szegeden, intézeti vendégszobában laktam, ők Budapesten, albérletben. Tanultak magyarul. Édesanyám érdeme, hogy kislányom hamar elsajátította a magyart. Utazó korban élünk. Hétfőn szaladtam Szegedre, pénteken vissza Pestre.

Nem egyedül. Az NDK-ban/kandidált Szalai Aladár, szintén német lány a felesége. Hallából jöttek haza, s az intézetbe. A kutatók kétharmada 30 éven aluli, a laboránsok 18–19 évesek. Friss erő, fiatalos energia. Világmegváltó szándék.

A kutatók szerződéssel dolgoznak. Ahhoz, hogy hosszabb ideig az intézetben maradjanak, produkálniuk kell. Egészséges vérkeringéssel jelen van Szeged a magyar tudományos életben. Két-három év leteltével a gyógyszeriparban, növényvédelemben, kutatóintézetekben helyezkednek el a távozó fiatal tudósok. Mozgó világ. Helyváltoztatás, mozgás, életforma. Kutatóknál elengedhetetlen. Aki eredményes, marad. Mindenki bizonyít.

Fehérköpenyes világ. A folyosókon pvc-borítás, tisztaság, jobbra-balra világos barna ajtók. Névtáblák. Az északi szárnyon laboratóriumok, a déli irodák. Jó érzés járni-kelni. Típus-elemből épült palota, szép, tágas helyiségek. A laboratóriumok változó nagyságúak. II. emelet, 210-es szoba. Szalai Aladár birodalma. A növényélettani intézet anyagcsere-szabályozási csoportjában dolgozik, a kémoszat vírusokat, a gazda és vírus kölcsönhatását vizsgálja. Harmincéves.

Győrben érettségiztem, Mosonmagyaróváron kezdtem egyetemi éveimet. A tanulással mellett dolgoztam anatómiai tanszéken. Egyenesen ívelt pályám. Elégedett vagyok. Igaz, a kutatók fizetése nem horribilis. Huszonkilenc évesen lettem kandidátus. Tíz esztendőig az NDK-ban tanultam, szegedi letelepedésemhez háromszobás lakást kaptam Tarjánban. Vannak a várossal szemben elvárásaim. A kisvárosi életforma intézeti munkámhoz nagyon pozitív, de sok egréb hiányzik, ha Pesthez mérjük.

Fiatalos. Rövid, előre simított világos haj, gyerekes arc és mozgás. Barna kordnadrág, apró kékmintás ing. A laboratóriumban ultracentrifuga, rádióaktivitást értékelő (Packard) nukleinsav értékelő, optikai — különböző műszerek, hűtőszek-

rény, lombikok, üvegek, kémcsövek, a mindennapi munka eszközei. Több milliós beruházás, aránylag kicsi helyen.

Feleségem német, két kislányunk van. A gyerekek beilleszkedése sokkal könnyebb. Az intézet jó hely. Munkámmal szeretném gazdagítani a tudományt minél több alapismerettel. Kisebbség gondok adódnak. A szárazjéget Pestről hozatják. Pénteken elfogy, akkor megrendelem, néhány nap múlva érkezik. A kémcsöveknél hasonló a helyzet. Ami mondjuk a fővárosban párperces dolog, az itt kínos lassúság. Ezek izgatnak, a kis dolog értéke, rendje. A mindennap szükséges kellékek sorsa. Nagy előny a gyakori külföldi meghívás. Alkalmom nyílik más intézetekben kutatni. Ősszel két évre Amerikába készülök.

Szeged sugárzik

Szalai Aladár két kislánya közül egyik magyar, másik német állampolgár. Nemzetköziség a családban. És a munkában.

Azt szeretem a kutatásban, hogy határ nélkül, nemzetközi állapot. Tudományos család. A gyerekek öröklők, hozzák magukkal, szerencsés életindulás.

A Szovjetunióban is többen tanultak. Bajszár György feleséget onnan hozott, Fülöp Zoltán szintén.

Közép-Európa egyik jelentős intézménye. Fiatal, növekvő híré. Elektromikroszkópot vásárolt. Külföldi üzletkötők — japán, angol, nyugatnémet — adják sorban a kilincset, ajánlatják az árut. Értékes, okos gépet. Molekuláris szintig nagytitja a metszeteket. Az ára száz-ezer dollár.

Eredmények? Igen. Speciális hormonkezeléssel olyan libát tenyésztettek, amelynek mája óriási, az egész test-súly egyharmada. A genetikai intézetben fejezték be ezt a témát, szabadalommal ért. Új biológiai módszer. A búzanevelés gyorsításával is foglalkoznak. A hagyományos módszerek mellőzésével sejtfúziót alkalmaznak. Tápiószőlén a génbank rendelkezésre áll — a gének nukleinsavakból tevődnek össze —, két kalászos növényből sejteket vesznek és új növény fejlődhet belőlük. Miként a dohánynál már egyetlen sejtől sikerült teljes növényt reprodukálni, ugyanezt szeretnék a búzával. Útépítőknek tűnik — más intézetekben — maj-mokkal is.

Orvosi rendelő. Várunk türellemmel. Fiatalember magyaráz kislányának. Odessa lakótelepek. Felesége néz és figyel erősen.

— Mi a baj? — kérdi orszul.

— Semmi — válaszol mosolyogva férje, oroszul —, semmi.

— Biológusok — sugja a mellettem ülő. — A nagy épületből. Beteg az anyuka. — Mindhármán belépnek az orvoshoz.

Szegedi biológia. Élő üzem. A földszinten négy hatalmas kazán. Táplálja a nyolcemeletes tudománypalotát. Életreménységek. A laboratórium ablakai gyakran éjjel is világítanak. Hosszú kísérleteknél ilyenkor strázsálnak a kutatók. Szeged sugárzik. Az ország.

Sz. Lukács Imre

Szervizgondok nyomában

Az autók nem kerülhetik el a javítóműhelyt. A nélkülözhetetlen karbantartás, vagy az apróbb-nagyobb javítás miatt jelennek meg kocsijukkal a műhelyekben.

De mi tagadás, a legtöbb szorongva gondolnak arra, mi lesz a kocsival oda-bent, hogyan kapják vissza? Mert a szorongás, sőt a leg-határozottabb bizalmatlanság nem minden alap nélkül elbennük, mint ahogy T. Tiborban sem, aki kalandját szerkesztőségünkhez küldött leveleiben megírta. A vele történeteket, annak tanulságát nemcsak egyetlen eset miatt érdemes megismerni...

T. Tibor az AFIT XI. számú szegedi szervizébe vitte a vállalat NYSA gépkocsiját és szabályosan megrendelte mosását. Aztán meglepetten tapasztalta, hogy a kocsi tetjét nagyvonalúan elfelejtették megtisztítani, bár fizetett érte. Természetesen azonnal szóvá tette a dolgot, mire közölték vele, nincs létra a tetőmosáshoz. De T. Tibor továbbra is ragaszkodott hozzá, hogy a pénzért teljes értékű munkát végezzenek. Szó szót követett, melynek végén az ügyelet művezető ekképpen igyekezett lezárni a vitát: „Mutasson olyan szervizt, ahol az ilyen autó tetejét lemosják!” Különben az ügyfél mehet, ahová akar, esetleg az irodára. Most már T. Tibornak se kellett több, valóban bement az irodába, s a panaszkönyvbe írta észrevételeit.

T. Tibor kérdést is írt levele végére: miért szokás az AFIT-szervizben „kihagyni” az autók tetejét? A kérdést továbbiakkal együtt Veres Zoltánnak, a szerviz vezető-jének én is feltettem.

T. Tibornak igaza van, az általa fizetett árban benne van a tetőmosás is, ezt dolgozóinknak kötelességük megcsinálni. Sajnáljuk a dolgot! Szervizünkben megvan a létra, lehet találni. Veres Zoltán őszintén beszélt, s nem titkolta el a bizony csöppet sem könnyű dolgokat. Am az igazság, a tárgyalgatóság kedvéért azt is el kell mondani — erről az alaposabb tanulmányozás bárkit meggyőzhet —, hogy ugyanebben a szervizben jó néhány ügyes, odaadó szerelő dolgozik, akikre hosszú hónapok, évek óta egyetlen panasz sem hangzott el. Magam is beszéltem az ott várakozó S. Lajossal, dr. N. Gézával, akik megjárták az

vizben. Fogtunk tolvajt kö-zülük is, ezzel persze nem mindent az ő számlájukra akarok írni. Nehéz helyzetben vagyunk, számos gondunk van, az alkatrészellátástól kezdve a szakember-utánpótlásig. Sokszor ismételték már, de nem mehe-tünk el mellette: tarthatatlan állapotok kezdenek ural-kodni az alkatrészellátásban, ami egész létünkre kihat. Nyílt titok, hogy a nálunk nagy számban lévő autókhoz szinte csak felárral lehet szerezni alkatrészt, ha egyáltalán lehet. Anyagbeszerzőnk nemrég Wartburg sárhányót akart hozni egyik megren-delőnknek, s az illető keres-kedőnek „segítségért”, csak-hogy eredménnyel járjon, 200 forint borravalót aján-lott fel. De az lelkisimlően közölte: a maszkotól négy „rongyot” kap ilyesmiért. Folytassam? Abból a bizonyos fényezésről már olyan nagy a hiány, hogy az egyik szegedi kisiparos ezer (!) forint felárral adott egyet... En ezek után szigorúan meg-tiltottam, hogy bárki borra-valót ajánljon fel anyago-kért, hisz az ilyen gyakorlat tühretetlen állami vállalat-nál. Az ellátás, sajnos, nem oldódott meg. Ilyen körülmények között szinte meg-akadályozhatatlan, hogy va-laki — esetleg pont a mi sze-relőnk — onnan szerezzen alkatrészt, ahonnan tud. Köz-dünk ellene!

— És itt a másik baj is: a régi, összeszokott gárdából sokan mentek el kisiparos-nak. S akik maradtak, azok közül többen délutánokként maszkolnak. Idebent fárad-tan, kelletlenül dolgoznak. Míg igazán összekovácsoló-dik az olyan gárda, amely-ben felébred a szervizért vál-lalt felelősség, nagyon sokat kell küzdeni. Meg kellene változtatni a szemléleteteket.

Szerencsére Szeged legna-gyobb szervizében nemcsak hibát lehet találni. Veres Zoltán őszintén beszélt, s nem titkolta el a bizony csöppet sem könnyű dolgo-kat. Am az igazság, a tárgyalgatóság kedvéért azt is el kell mondani — erről az alaposabb tanulmányozás bárkit meggyőzhet —, hogy ugyanebben a szervizben jó néhány ügyes, odaadó sze-relő dolgozik, akikre hosszú hónapok, évek óta egyetlen panasz sem hangzott el. Ma-gam is beszéltem az ott vá-rakozó S. Lajossal, dr. N. Gézával, akik megjárták az

ország valamennyi műhelyét és éppen a szegedire esküsz-nek, például Gamsz József fiatal művezetőre, meg mű-szakjára. Az is figyelemet ér-demel, hogy a szocialista brigádmozgalom keretében lehetőséget találtak a gon-dosabb, alaposabb munkára, amely majd nagyobb bizal-mat és megbecsülést szerez-het az autósoknak.

És még valamit, mert ez a téma szempontjából leg-alább ilyen fontos: az AFIT sorra nyitotta új szervizeit Hódmezővásárhelyen, Ma-lkón; a Gépjármű Ktsz Sze-ntesen, Szegeden fejleszt-i szolgáltatást, tehát megber-metődik a konkurrencia. Makó nincs olyan messze, hogy va-laki — ha érdemesnek látja — ne menjen oda javíttatni, karbantartatni kocsiját. Aki-nek kedve van, kipróbálhat-ja — a kisiparosokat is. Úgy hírlík azonban, számukra ha-marosan komolyabb konkur-renciát jelent az állami autó-javító szektor, mégpedig az-zal, hogy önálló kereskedel-mi tevékenységgel segíti majd alkatrészellátását.

Az autószervezetek gondjai-nak nyomában járva azt is megtudtam: nem a jó szin-dék hiányzik, maga az AFIT igyekszik legjobban a baj-okon segíteni, saját helyzetét megváltoztatni. Reméljük, tö-rekvéséből mielőbb jobb eredményt születik.

Matkó István

Bölcsőde Újszentivánon

Szeptemberben zárták be Újszentiván régi bölcsődéjét, tegnap reggel nyitotta meg kapuit az új. Bár a kis fa-lunak csupán 20 bölcsődése van, a kényszerű bezárás sok szülőnek okozott nagy gon-dokat, hiszen ezt a gyermek-intézményt azok veszik igénybe, akik dolgozni jár-nak, és a nagymama nem tud segíteni. A felújítás vár-hatóan megnyugtatta azokat is, akik kénytelenek voltak gondozót fogadni, vagy ma-guk kértek gondozási se-gélyt. Szép, modern, a gyer-meknevelés mai követelmé-nyeinek megfelelő bölcsődé-be vihették újra gyermekü-ket.

A régi épület csak neve szerint volt bölcsőde, felújított változata valóban az. Az apró ablakok helyett nagy ablakok, rossz padló helyett új parketta, ault konyha helyett jól felszerelt, új csecsemőszoba, vadonatúj bútorok, játékok, mosoda, szárító, előszobák, folyosók — mind azt a célt szolgál-ják, hogy papjaikat egészsé-ges környezetben tölthessék a legkisebbek. A teljes föl-újítás májusban fejeződik be, addigra a külső falakat is rendbehozzák, az udvarra is új játékokat helyeznek el, és pancsolót is építenek.